ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ КАМСКО-УСТЬИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КАМА ТАМАГЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ул. Калинина, д.31,
пгт. Камское Устье, 422820

Калинин урамы, 31 йорт,
штп. Кама Тамагы, 422820

тел.: (884377) 2-18-85, факс: 2-20-70, e-mail: Kamuste.Ispolkom@tatar.ru, http://kamskoye-ustye.tatarstan.ru.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ **КАРАР**

2023 елның 26 декабре №2266

2024 елда балаларның һәм яшьләрнең
ялын һәм аларны савыктыруны оештыру
турында

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарларын үтәү өчен Балаларны яклау өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру, балалар һәм яшьләрнең ялын һәм сәламәтләнүен оештыру өчен кирәкле шартлар тудыру максатларында, «2019-2025 елларга Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтен үстерү" дәүләт программасын раслау турында» 2019елның 5 мартындагы 158 номерлы, «2024-2026 елларга Татарстан Республикасында балалар һәм яшьләрнең ялын оештыру буенча дәүләт хезмәте күрсәтүгә норматив чыгымнарны раслау турында» 2023 елның 8 сентябрендәге 1110 номерлы карарлары нигезендә Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты КАРАР БИРӘ:

1. Расларга:

- 2024 елга Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы балаларның һәм яшьләрнең ялын һәм аларны савыктыруны оештыру программасын (1 нче кушымта);
- Балаларның һәм яшьләрнең ялын һәм аларны савыктыруны оештыру буенча ведомствоара комиссия турында нигезләмәне (2 нче кушымта);
- Балаларның һәм яшьләрнең ялын һәм аларны савыктыруны оештыру буенча ведомствоара комиссия составын (алга таба - Комиссия) (3-нче кушымта).

2. Билгеләргә:

- балаларның һәм яшьләрнең ялын һәм аларны савыктыруны оештыру «2024-2026 елларга Татарстан Республикасында балаларның һәм яшьләрнең ялын оештыру буенча дәүләт хезмәте күрсәтүгә норматив чыгымнарны раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2023 елның 8 сентябрендәге 1110 номерлы

карары нигезендә, җирле бюджет акчалары исәбеннән, ата-аналар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

- белем бирү оешмасы (мәктәп яны) оештырган көндезге лагерьда сменалар дәвамлылыгы 7-21 көн, хезмәт һәм ял лагеренда 18 көн, палатка тибындагы лагерьда профильле сменада 7-21 көн.

– барлык төрдәге сәламәтләндерү учреждениеләренә путевка бәясенең -15% ын ата-аналар түли.

3. «2019-2025 елларга Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтен үстерү «дәүләт программасын раслау турында» 2019 елның 5 мартындагы 158 номерлы, «2024-2026 елларга Татарстан Республикасында балалар һәм яшьләрнең ялын оештыру буенча дәүләт хезмәте күрсәтүгә норматив чыгымнарны раслау турында» 2023елның 8 сентябрендәге 1110 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарлары нигезендә, 2024 елда Кама Тамагы муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына балаларның һәм яшьләрнең ялын оештыруга чыгымнарны җирле бюджет хисабына, Татарстан Республикасы бюджетыннан җирле бюджетка бирелә торган субсидияләр хисабына, ата-аналар акчалары хисабына, балаларны һәм яшьләрне сәламәтләндерү лагерьларында тотуга чыгымнарның финанс нормалары чикләрендә сәламәтләндерү кампаниясен оештыру буенча чараларны финанслауны тәэмин итүне тәкъдим итәргә ,

4. Балалар һәм яшьләрнең ялын оештыру буенча ведомствоара комиссия:

4.1. Тәэмин итәргә:

- сәламәтләндерү учреждениеләренә җибәрелә торган хезмәткәрләрнең төп эш урыны буенча хезмәт хакын саклап калу;

- массакүләм ял итү урыннарында медик-санитар хезмәт күрсәтү һәм кешеләр тормышын саклау кагыйдәләрен үтәү;

- сәламәтләндерү учреждениеләренең һәр сменасын ачар алдыннан санитар кагыйдәләрнең, янгын куркынычсызлыгы таләпләренә, кешеләрнең суда тормышын саклау кагыйдәләренең үтәлешен, хезмәткәрләрнең хезмәт шартларын һәм хезмәтне саклау, ял итүчеләрнең куркынычсызлыгын тикшерү максаты белән комплексны тикшерү оештыру.

4.2. Җирле бюджет хисабына финанслауны гамәлгә ашырырга:

- балалар һәм яшьләрнең ялын оештыруга, ятим балаларга, инвалид балаларга, ата-ана каравыннан мәхрүм калган балаларга, шулай ук аларны озатып йөрүче затларга юлламалар сатып алу һәм кире кайту чыгымнарын каплау;

4.3. Сәламәтләндерү учреждениеләренең янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү буенча чаралар комплексын эшләү һәм тормышка ашыру, шул ук вакытта электр җиһазларының торышына, янгын автоматикасы җайланмалары һәм кешеләргә янгын, телефон элемтәсе, беренчел янгын сүндерү чаралары булу һәм төзеклегенә, шулай ук хезмәт күрсәтүче персоналның янгын чыккан очракта эш-хәрәкәтләрне оештыру өчен чаралар комплексын эшләргә;

4.4. Сәламәтләндерү учреждениеләренең янгын куркынычсызлыгы торышын даими контрольдә тотуны тәэмин итәргә;

4.5. Сәламәтләндерү учреждениеләре җитәкчеләре һәм белгечләренең хезмәтне саклау буенча укуларын, шулай ук хезмәтне саклау буенча инструктажлар үткәрүне тәэмин итәргә;

4.6. Ведомствоара комиссия составында күзәтчелек органнары катнашында балалар сәламәтләндерү лагерьларын сәламәтләндерү сезонына кабул итүне оештырырга.

5. Предприятиеләргә, учреждениеләргә, оешмаларга, барлык милек рәвешләрендәге берләшмәләргә Профсоюзлар, яшьләр һәм балалар оешмалары катнашында тәэмин итәргә тәкъдим итәргә:

- беренче чиратта авыр тормыш хәлендә калган балаларның - ятим балаларның, ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балаларның, инвалид балаларның ялын һәм аларны савыктыруны оештыру; сәламәтлеге мөмкинлекләре чикләнгән балаларның;

- хәрби хезмәткә чакыру комиссияләре тәкъдимнәре буенча һәм медицина күрсәткечләрен исәпкә алып, хәрби хезмәткә чакырылуга кадәрге балаларның ялын оештыру, шул исәптән каникул вакытында укучыларның ялын оештыручы Белем бирү оешмалары тарафыннан оештырылган лагерьларда да, ;

- күзәтүчесез һәм караучысыз балалар, балигъ булмаганнар эшләре буенча комиссияләрдә исәптә торучы балигъ булмаганнар өчен ял оешмаларында урыннар бүлеп бирү;

- социаль куркыныч хәлдә булган гаиләләрдәге балаларның оешкан төстә ял итүләре өчен шартлар,

6. «Татмедиа» ААҖ филиалына «Волжские Зори»(«Идел Таңнары») газетасы редакциясенә «массакүләм мәгълүмат чараларында балаларның һәм яшьләрнең ялын оештыру эшенең уңай тәҗрибәсен һәм бу өлкәдә аеруча актуаль проблемаларны яктыртуны тәкъдим итәргә.

7. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Җитәкче Р.М.Заһидуллин

Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитетының 2023 елның 26 декабрендәге 2266 номерлы карарына 1 нче кушымта

2024 ЕЛГА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КАМА ТАМАГЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАЛАЛАРНЫҢ ҺӘМ ЯШЬЛӘРНЕҢ ЯЛЫН ОЕШТЫРУ ПРОГРАММАСЫ

ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	"2024 елга балалар һәм яшьләрнең ялын оештыру» (алга таба- Программа)
Дәүләт заказчысы	Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы " Мәгариф идарәсе» МКУ; Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының яшьләр һәм спорт бүлеге; Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы «Мәктәптән тыш эшләр үзәге» МБУДО
Программаның максаты	Балалар һәм яшьләрнең ялын оештыру, сәламәтләндерү нәтиҗәсен арттыру өчен кирәкле шартлар тудыру.
Программаның бурычлары	Балалар һәм яшьләр туризмының һәм спортының, балалар һәм яшьләрнең ялын оештыруның төрле формаларын үстерү; сәләтле балаларны, фән олимпиадаларында, иҗади конкурсларда җиңүчеләрне ачыклау,аларга ярдәм күрсәтү системасын формалаштыру; балалар һәм яшьләр иҗтимагый оешмаларына, волонтерларга, ятим балаларга, ата-ана каравыннан мәхрүм калган балаларга дәүләт ярдәме күрсәтү; балалар авыруын һәм инвалидлык профилактикасы; балигъ булмаганнарның күзәтүсез һәм хокук бозуларын кисәтү; авыр тормыш хәлендә булган балаларны җәмгыятькә интеграцияләү һәм нәтиҗәле комплекслы социаль яклау формалаштыру; каникул чорында мәктәп яшендәге балаларны ял белән тәэмин итү; балаларны һәм яшьләрне каникул чорында ял, сәламәтләндерү белән тәэмин итү; балаларның тормыш-көнкүрешен яхшырту һәм имин булмаган тормыш проблемаларын хәл итү; каникул чорында балаларны һәм яшьләрне эш белән тәэмин итү; ял оешмалары персоналы белән тәэмин итү
Программаны тормышка ашыру вакыты	2024 ел
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаклары	Программаны финанслауның гомуми күләме 2249,2 мең сум тәшкил итә; Татарстан Республикасы бюджетыннан ял һәм сәламәтләндерүне оештыруга субсидияләр 2094,6 мең сум; җирле бюджеттан 21,2 мең сум; ата-аналар акчалары 133,4 мең сум
Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән ахыргы нәтиҗәләре	балалар һәм яшьләрне оешкан төстә ял иттерү -376 кеше . Балалар һәм яшьләрнең ялын оештыру өчен тиешле шартлар тудыру. Сәламәтләндерү эффектын арттыру.

1. ӘЛЕГЕ ПРОГРАММА КЫСАЛАРЫНДА РАСЛАНГАН ХЕЗМӘТЛӘР КҮЛӘМЕ НОРМАТИВЛАРЫНА ТУРЫ КИТЕРЕП ҮТКӘРЕЛӘ ТОРГАН ЧАРАЛАР

Чараларның атамасы	Уздыру вакыты	Кеше саны	Оештыру өчен җаваплы (башкаручы)
Белем бирү оешмалары оештырган көндезге лагерьларда сменалар оештыру	2024 елның 05-25 июне 29 октябрь - 04 ноябрь, 2024 ел	130 130	Кама Тамагы муниципаль районы " Мәгариф идарәсе"МКУ
Шәһәр яны лагерьларында Профильле сменалар оештыру .	05 - 22 август,2024 ел	50	Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
Хезмәт һәм ял лагерьларында сменалар оештыру	05 - 22 июнь , 2024 ел	50	Кама Тамагы муниципаль районы " Мәгариф идарәсе"МКУ
Профилактик исәптә торучы балалар өчен палата тибындагы лагерьда махсуслаштырылган смена	2024 елның июнь-августы	6	Кама Тамагы муниципаль районы " Мәгариф идарәсе"МКУ
Авыр тормыш хәлендә калган балалар өчен стационар лагерьдагы сменалар	05 - 22 август,2024 ел	10	Кама Тамагы муниципаль районы " Мәгариф идарәсе"МКУ
Барлыгы:		376	

2.ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ УЧРЕЖДЕНИЕЛӘРЕ УКУЧЫЛАРЫНЫҢ КӨНДЕЗГЕ ЛАГЕРЬЛАРЫНДА СМЕНАЛАР ОЕШТЫРУ

Лагерь оештыру өчен База (мәктәп)	Үткәрү территориясе	Кеше саны*	Көннәр саны*	1 кешегә 1 көнгә койка-урын норматив бәясе (сумнарда)	Бюджеттан субсидияләр** (мең сумнарда)	Ата-ана взносы** (мең сумнарда)	Башка акчалар (предприятиеләр, җирле бюджет) (мең сумнарда)
Җәйге чорда							
«Кама Тамагы татар урта мәктәбе» МБМУ	Кама Тамагы муниципаль районы	30	21	244,27	129,50	23,08	1,31
Затон урта мәктәбе»МБОУ	Кама Тамагы муниципаль районы	100	21	244,27	431,66	76,94	4,36
Барлыгы:		**130**	**21**	**244,27**	**561,16**	**100,02**	**5,67**

Калган чорда							
"Кама Тамагы урта мәктәбе» МБОУ	Кама Тамагы муниципаль районы	80	7	*244,27*	115,11	20,52	1,16
«Кама Тамагы татар урта мәктәбе» МБМУ	Кама Тамагы муниципаль районы	50	7	244,27	71,94	12,82	0,73
Барлыгы:		**130**	**7**	**244,27**	**187,05**	**33,34**	**1,89**

3. СТАЦИОНАР ЛАГЕРЬЛАРДА ПРОФИЛЬЛЕ СМЕНАЛАР ОЕШТЫРУ

Стационар үзәкнең исеме	Үткәрү территориясе	Балансtotoчының исеме	Кеше саны*	Көннәр саны *	1 кешегә 1 көнгә койка-урын норматив бәясе *(сумнарда)*	Бюджеттан субсидияләр** (мең сумнарда)	Ата-ана взносы** (мең сумнарда)	Башка акчалар (предприятиеләр, җирле бюджет) (мең сумнарда)
Республика балалар бакчасы			50	18	937,07	831,83	0,00	11,53
Барлыгы:			**50**	**18**	**937,07**	**831,83**	**0,00**	**11,53**

4.ХЕЗМӘТ ҺӘМ ЯЛ ЛАГЕРЬЛАРЫНДА СМЕНАЛАР ОЕШТЫРУ

Стационар үзәкнең исеме	Үткәрү территориясе	Баланста тотучының исеме	Кеше саны *	Көннәр саны *	1 кешегә 1 көнгә койка-урын норматив бәясе (сумнарда)	Бюджеттан субсидияләр** (мең сумнарда)	Ата-ана взносы** (в мең рубльләр)	Башка акчалар (предприятиеләр, җирле бюджет) (мең сумнарда)
Затон урта мәктәбе» МБОУ	Кама Тамагы районы	Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының “Мәгариф идарәсе” МКУ	30	18	244,27	130,58	0,00	1,32
"Кама Тамагы урта мәктәбе» МБОУ	Кама Тамагы районы	Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының « Мәгариф идарәсе» МКУ	20	18	244,27	87,06	0,00	0,88
БАРЛЫГЫ:			**50**	**18**	**244,27**	**217,64**	**0,00**	**2,20**

5.ПРОФИЛАКТИК ИСӘПТӘ ТОРУЧЫ БАЛАЛАР ӨЧЕН ПАЛАТКА ТИБЫНДАГЫ ЛАГЕРЬДА МАХСУС СМЕНА

Палаткалы лагерь (оештыручы) исеме	Үткәрү территориясе	Кеше саны*	Көннәр саны*	1 кешегә 1 көнгә койка-урын норматив бәясе (сумнарда)	Бюджеттан субсидияләр** (мең сумнарда)	Ата-ана взносы** (мең сумнарда)	Башка акчалар (предприятиеләр, җирле бюджет) (мең сумнарда)
Республика палатка лагере		6	7	1407,36	59,10	0,00	0,00
Барлыгы:		**6**	**7**	**1407,36**	**59,10**	**0,00**	**0,00**

6.АВЫР ТОРМЫШ ХӘЛЕНДӘ БУЛГАН БАЛАЛАР ӨЧЕН СТАЦИОНАР ЛАГЕРЬДА СМЕНА

Стационар үзәкнең исеме	Үткәрү территориясе	Баланста тотучының исеме	Кеше саны*	Көннәр саны*	1 кешегә 1 көнгә койка-урын норматив бәясе (сумнарда)	Бюджеттан субсидияләр** (мең сумнарда)	Ата-ана взносы** (мең сумнарда)	Башка чаралар (предприятиеләр, җирле бюджет)** (мең сумнарда)
Республика БСЛ			10	21	1132,27	237,8	0,00	0,000
Барлыгы:			**10**	**21**	**1132,27**	**237,8**	**0,00**	**0,00**

Кама Тамагы муниципаль районының Башкарма комитетының 2023 елның 26 декабрендәге, 2266 номерлы карарына 2 нче кушымта

Балаларның һәм яшьләрнең ялын оештыру буенча ведомствоара комиссия турында нигезләмә

1. Балаларның һәм яшьләрнең ялын оештыру буенча ведомствоара комиссия (алга таба - Комиссия) балаларның һәм яшьләрнең ялын оештыру максатларында төзелде һәм Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитетының координацияләү органы булып тора.

2. Комиссияне ике урынбасары булган рәис җитәкли.
Комиссия составына кызыксынган оешмалар, предприятиеләр, учреждениеләр вәкилләре керә (килешү буенча).

3. Комиссия үз эшчәнлегендә гамәлдәге законнарга һәм әлеге Нигезләмәгә таяна.

4. Комиссиянең төп бурычлары:

- балаларның һәм яшьләрнең ялын әзерләү һәм оештыру буенча оешмаларның, предприятиеләрнең, барлык милек рәвешләрендәге учреждениеләрнең, иҗтимагый оешмаларның эшчәнлеген координацияләү;
- балаларның һәм яшьләрнең ялын оештыруны финанслау мәсьәләләрен карау;
- балаларның һәм яшьләрнең ял итү программаларын гамәлгә ашыруны тикшереп тору.

5. Комиссиянең хокуклары:

- балалар һәм яшьләрнең ялын оештыру мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр эшләү һәм кертү;
- балалар һәм яшьләрнең ялын оештыруда катнашучы предприятиеләрдән, учреждениеләрдән документлар, белешмәләр, материаллар соратып алырга.

6. Комиссиянең үз компетенциясе чикләрендә кабул ителгән карарлары барлык учреждениеләр, предприятиеләр, оешмалар тарафыннан аларның милек рәвешләренә бәйсез рәвештә башкарылуы мәҗбүри.

7. Комиссия карарлары утырышта катнашучы затларның гади күпчелек тавышы белән кабул ителә, утырыш беркетмәләре белән рәсмиләштерелә һәм үтәлү өчен мәҗбүри булып тора. Утырыш беркетмәләренә комиссия рәисе кул куя.

Кама Тамагы муниципаль районының
2023 елның 26 декабрендәге 2266 номерлы
карарына 3 нче кушымта

Балалар һәм яшьләрнең ялын оештыру буенча ведомствоара комиссия составы

Заһидуллин Р. М.	Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе, комиссия рәисе;
Сороковнина Е. В.	башкарма комитет җитәкчесенең урынбасары Кама Тамагы муниципаль районы
Гимадеева Е. А.	Кама Тамагы муниципаль районы " мәгариф идарәсе» МКУ башлыгы, комиссия рәисе урынбасары (килешү буенча);
Хөснетдинов И. Х.	Кама Тамагы муниципаль районы башкарма комитетының спорт эшләре, яшьләр сәясәте һәм профилактикасы бүлеге башлыгы, комиссия секретаре;
Комиссия әгъзалары:	
Хәбибуллова М. Х.	Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе урынбасары (икътисади үсеш буенча);
Ногманова М. А.	Кама Тамагы муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы рәисе (килешү буенча);
Сафина Г. Х.	ТР Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының Кама Тамагы муниципаль районындагы социаль яклау бүлеге башлыгы;
Гыйниятова Э. И.	«Мәгариф идарәсе» МКУ башлыгы урынбасары Кама Тамагы муниципаль районы (килешү буенча);
Айсина А.Р.	Кама Тамагы муниципаль районы башкарма комитетының опека һәм попечительлек бүлеге башлыгы;
Минвәлиев И. И.	«Кама Тамагы үзәк район хастаханәсе» ГАУЗ баш табибы (килешү буенча);
Эскаева С.О.	Кама Тамагы муниципаль районы Халык мәгарифе һәм фән хезмәткәрләре профсоюз оешмасы рәисе (килешү буенча);
Сафина Р. К.	«Кама Тамагы үзәк район хастаханәсе» ГАУЗ педиатры (килешү буенча);
Таһиров А.А.	Россия ЭЭМ «Югары Ослан» МБ «Кама Тамагы» полиция бүлекчәсе башлыгы (килешү буенча);
Матвеева Л.Н.	Россия ЭЭМ «Югары Ослан» МБ «Кама Тамагы» ПДН өлкән инспекторы (килешү буенча);
Бобров Д.В.	«Татарстан Республикасы буенча федераль янгынга каршы хезмәтнең 8 нче отряды» Федераль дәүләт казна учреждениесенең 116 нчы янгын часте башлыгы (килешү буенча);
Кузиева И. А.	Кама Тамагы муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге начальнигы;

Миңнуллина З.И.	Кама Тамагы муниципаль районының «Мәктәптән тыш эшләү үзәге» МБӨДО директоры урынбасары (килешү буенча);
Сафин Р. М.	"Роспотребнадзор" ның ТР буенча Яшел Үзән районы һәм Яшел Үзән шәһәре территориаль бүлеге начальнигы урынбасары (килешү буенча);
Кадыйрова Н.Г.	Кама Тамагы районы буенча Тәтеш районы халыкны эш белән тәэмин итү үзәге филиалы мөдире (килешү буенча).